

**PAINOLASTIVEDEN VAPAAEHTOINEN VAIHTAMINEN KOILLIS-ATLANTILLA
JA ITÄMERELLÄ**

Alusten painolastivesien mukana leviävät, ekosysteemiin alun perin kuulumattomat vieraslajit voivat olla ekologisesti haitallisia, ja niillä voi olla myös terveydellisiä tai merkittäviä yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO) hyväksyi helmikuussa 2004 kansainvälisen laivojen painolastivesien ja sedimenttien käsittelyä koskevan yleissopimuksen (International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments). Koska sopimus ei vielä ole tullut voimaan, Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (OSPAR) ja Itämeren merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (HELCOM) sopimusosapuolet ovat laatineet väliaikaisen ohjeiston vapaaehtoisista toimenpiteistä vieraslajien leviämisen vähentämiseksi Koillis-Atlantilla ja Itämerellä.

OSPAR:n ja HELCOM:n merialueille tulevia aluksia pyydetään vapaaehtoisesti noudattamaan IMO:n painolastivesisopimuksen mukaista painolastiveden vaihtovaatimusta. Aluksia pyydetään myös laatimaan painolastivesikäsikirja sekä kirjaamaan kaikki painolastivesiin liittyvät toimenpiteet. Tarkempia ohjeita on saatavissa oheisista liitteistä.

Oheisena ovat:

- OSPAR:n ja HELCOM:n sopimusosapuolten yhteinen tiedote laivaliikenteelle, joka koskee vapaaehtoisia ja väliaikaisia D1-standardia soveltavia yleisohjeita painolastiveden vaihtamisesta Koillis-Atlantilla ja Itämerellä, ja
- painolastivesikäsikirjan vakiomalli.

Tämä tiedotuslehti on saatavissa myös englanninkielisenä verkko-osoitteessa www.fma.fi.

Vt. Meriturvallisuusjohtaja

Pekka Korhonen

Merenkuluntarkastaja

Markus Helavuori

Asiaa koskevat tiedustelut:

Markus Helavuori
puhelin 020 448 4242

Dnro 681/00/2008

ISSN 1455-9048

HELCOM:n ja OSPAR:n sopimusosapuolten yhteinen tiedote laivaliikenteelle, joka koskee vapaaehtoisia ja väliaikaisia D1 standardia soveltavia yleisohjeita painolastiveden vaihtamisesta Koillis-Atlantilla ja Itämerellä.

1. Johdanto

1.1 Painolastiveden lastaus ja poistaminen ovat tärkeä osa laivan toimintaa, koska suuret laivat saattavat tarvita jopa useita tuhansia tonneja vettä säilyttääkseen vakautensa, syväyksensä ja ohjattavuutensa. Tämä painolastivesi sisältää satoja mikroskooppisen pieniä lajeja, jotka kantautuvat uusiin paikkoihin laivan mukana. Suurin osa näistä lajeista ei selviä matkasta, mutta hengissä säilyneet lajit voivat kuitenkin kotiutua uuteen ympäristöön, jos sen biologiset ja fyysiset ominaisuudet ovat lajille suotuisat. Maailmalta löytyy lukuisia esimerkkejä haittavaikutuksista, joita painolastivesien mukana levinneet lajit ovat aiheuttaneet. Tällaiset vieraslajit saattavat aiheuttaa vakavia ekologisia, taloudellisia ja terveydellisiä haittoja, erityisesti jos lajit valtaavat elintilaa.

1.2 Kansainvälinen Merenkulkujärjestö IMO ja sen meriympäristön suojelukomitea MEPC ovat useiden vuosien ajan kehittäneet kansainvälistä lainsäädäntöä, joka estää laivojen painolastivesien mukana siirtyvien vesiorganismien haitalliset vaikutukset.

2. IMO-sopimus

2.1. 9.-13.2.2004 järjestettiin diplomaattinen konferenssi, joka hyväksyi kansainvälisen laivojen painolastivesien ja sedimenttien käsittelyä koskevan yleissopimuksen (jäljempänä Sopimus). Tämä Sopimus on ensimmäinen kansainvälisesti sitova lainsäädäntö ja se astuu voimaan 12 kuukautta sen jälkeen, kun 30 maata, jotka edustavat 35 % maailman kauppalaivaston tonnistosta, on ratifioinut sen. Ensimmäinen soveltamispäivä on 2009, ottaen huomioon IMO:n päätöslauselman A.1005(25) varauksen. Päätöslauselmassa sanotaan, että "Säännön B.3-3 alaisen laivan, joka on rakennettu 2009, ei tarvitse noudattaa D2 standardia ennen toista vuosikatsastustaan, kuitenkin viimeistään 31. joulukuuta 2011".

2.2. Sopimus tuo alalle kaksi standardia, joista ensimmäinen koskee painolastiveden vaihtoa ja toinen painolastiveden käsittelyä. Standardit ovat seuraavat:

- **D1 Standardi:** Painolastiveden vaihto (tilavuuden vaihto vähintään 95-prosenttisesti), tai jos käytetään läpivirtausmenetelmää, jokaisen tankin läpi pumpataan vettä kolme kertaa niin paljon kuin tankissa oleva määrä.
- **D2 Standardi:** Hallinnon hyväksymä painolastiveden käsittelyjärjestelmä, jonka käytön jälkeen vedessä on:
 - vähemmän kuin 10 pienimmältä mitaltaan $\geq 50 \mu\text{m}$ (mikrometrin) suuruista elinkelpoista organismia kuutiometrissä (m^3), ja
 - vähemmän kuin 10 pienimmältä mitaltaan $< 50 \mu\text{m}$ ja $\geq 10 \mu\text{m}$ suuruista elinkelpoista organismia millilitrassa.

Indikaattorimikrobikeskittymät eivät saa ylittää seuraavia tasoja: a) myrkylliset koleravibriot: 1 pesäkkeen muodostava yksikkö (cfu) per 100 ml tai 1 cfu grammassa eläinplanktoninäytteitä; b) kolibakteeri: 250 cfu per 100 ml; c) suolistoperäiset enterokokit: 100 cfu per 100 ml.

Sopimuksen B-3 säännön mukaisesti nämä tasot pätevät eri aluksille eri aikoina.

2.3. Sopimuksen 13. artiklan 3. kohdassa todetaan, että:

"Saavuttaakseen Sopimuksessa mainittuja tavoitteita osapuolien, joilla on yhteinen tavoite suojella ympäristöä, terveyttä, omaisuutta ja resursseja tietyllä maantieteellisellä alueella, tulee parantaa paikallista yhteistyötä ottamalla huomioon alueelle ominaiset piirteet, erityisesti mikäli kyseiset sopijamaat sijaitsevat suljetun tai puolisoljetun merialueen ympärillä, sekä noudattaa alueellisia sopimuksia tämän Sopimuksen puitteissa. Osapuolten tulee tehdä yhteistyötä alueellisten sopimusten osapuolten kanssa harmonisten menettelytapojen kehittämiseksi."

OSPAR:n ja Helsingin sopimuksen sopijaosapuolet: Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Islanti, Latvia, Liettua, Luxemburg, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Sveitsi, Tanska, Viro, Venäjä sekä Yhdistynyt kuningaskunta (Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti) ovat yhteistyössä ennen Sopimuksen voimaantuloa kehittäneet vapaaehtoisen väliaikaisen ohjeiston painolastiveden käsittelylle Koillis-Atlantilla ja Itämerellä estääkseen vieraslajien leviämisen painolastiveden avulla. EU:n komissio tukee tätä Ohjeistoa.

3.0 Vapaaehtoiset, väliaikaiset D1 standardia soveltavat yleisohjeet koskien painolastiveden vaihtamista Koillis-Atlantilla ja Itämerellä.

3.1 Tämä ohjeisto muodostaa osan kahdesta erillisestä strategiasta, jotka on kehitelty Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (OSPAR-sopimuksen) ja Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (Helsingin sopimuksen) pohjalta. OSPAR-sopimusta ja Helsingin sopimusta valvovat komissiot huomasivat keskusteltuaan, että strategioissa oli oleellisia, molempia osapuolia yhdistäviä toimenpidevaihtoehtoja. Tämä johti vapaaehtoisten, väliaikaisten D1 standardia soveltavien yleisohjeiden kehittämiseen, jotka koskevat painolastiveden vaihtamista Koillis-Atlantilla ja Itämerellä. Ohjeet perustuvat Sopimukseen, joka on laadittu painolastivesien käsittelyn vaatimuksista.

3.2 Jotta riskiä vieraslajien pääsystä OSPAR:in tai HELCOM:in merenkulkualueelle painolastivesien mukana voidaan vähentää, Koillis-Atlantille saapuvien alusten oletetaan noudattavan tätä vapaaehtoista ohjeistoa (liite 1) 1.4.2008 alkaen. On huomioitava, että sen jälkeen kun Sopimus astuu voimaan, nämä ohjeet tulevat pakollisiksi. Nämä ohjeet eivät kuitenkaan päde enää sen jälkeen, kun Sopimus on astunut voimaan ja alusten on noudatettava Sopimuksen D-2 suoritusstandardia.

3.3 On huomioitava, että ohjeisto erityisesti koskee aluksia, jotka saapuvat OSPAR:in merenkulkualueelle sekä Atlantin ylittäviltä että Länsi-Afrikan ohittavilta merireiteiltä. Ohjeisto ei koske aluksia, jotka saapuvat OSPAR:in alueelle Välimereltä. Niitä aluksia varten, jotka liikennöivät OSPAR:in ja HELCOM:in alueilla sijaitsevien satamien välillä, tullaan lähitulevaisuudessa kehittämään ja laittamaan jakeluun hallinnallisia toimenpiteitä ja ohjeita painolastivesien mukana kulkeutuvien vieraiden lajien tuomien riskien vähentämiseksi.

3.4 Lisätietoa näistä toimenpiteistä on saatavilla:

[<http://www.mcga.gov.uk>] OSPAR:n Strategia

[http://www.helcom.fi/BSAP/ActionPlan/otherDocs/en_GB/roadmap/] HELCOM:n suunnitelma/ohjeet.

4.0 Lisätietoja

Lisätietoja antaa:

Merenkululaitos
Meriturvallisuus
Markus Helavuori
PL 171
00181 Helsinki

Puh. 0204 48 4242
GSM 040 867 3242
markus.helavuori@fma.fi

Liite 1

Vapaaehtoiset, väliaikaiset D1 standardia soveltavat yleisohjeet koskien painolastiveden vaihtamista Koillis-Atlantilla ja Itämerellä.

1. Ennen kuin Kansainvälisen Merenkulkujärjestön IMO:n sopimus laivojen painolastiveden ja sedimenttien käsittelystä sekä hallinnasta astuu voimaan, aluksiin, jotka liikkuvat seuraavilla merialueilla:

- Koillis-Atlantin merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (OSPAR-sopimuksen) vaikutusalueilla, sekä
- Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (Helsingin sopimuksen) vaikutusalueilla

tulee vapaaehtoisesti noudattaa 1.4.2008 alkaen seuraavaa ohjeistoa vähentääkseen vieraslajien leviämistä painolastivesien mukana. Ohjeisto on osoitettu painolastivesien käsittelyä koskevan sopimuksen artiklassa 3 mainituille aluksille, ottaen huomioon myös Sopimuksen säännössä A-3 mainitut poikkeukset. Tämä Ohjeisto ei korvaa painolastivesien käsittelyä koskevaa sopimusta, vaan se on väliaikaisten Koillis-Atlantin ja Itämeren painolastivesien käsittelystrategioiden ensimmäinen vaihe 13. artiklan 3. kohdan nojalla. Ohjeisto ei ole enää voimassa sen jälkeen, kun alus pystyy noudattamaan Sopimuksen D2 standardia tai kun painolastivesien käsittelyä koskeva sopimus astuu voimaan ja alus on velvoitettu noudattamaan sen D2 standardia.

2. Jos aluksen turvallisuus vähänkään vaarantuu painolastivesien vaihdon aikana, sitä ei tule toteuttaa. Nämä ohjeet eivät myöskään koske painolastiveden ja sedimentin talteenottoa tai poistamista hätätilanteissa, joissa aluksen turvallisuus pyritään takaamaan, tai hengenpelastustilanteissa Koillis-Atlantin tai Itämeren vesillä.

3. Kyseiksi vesiksi luetaan:

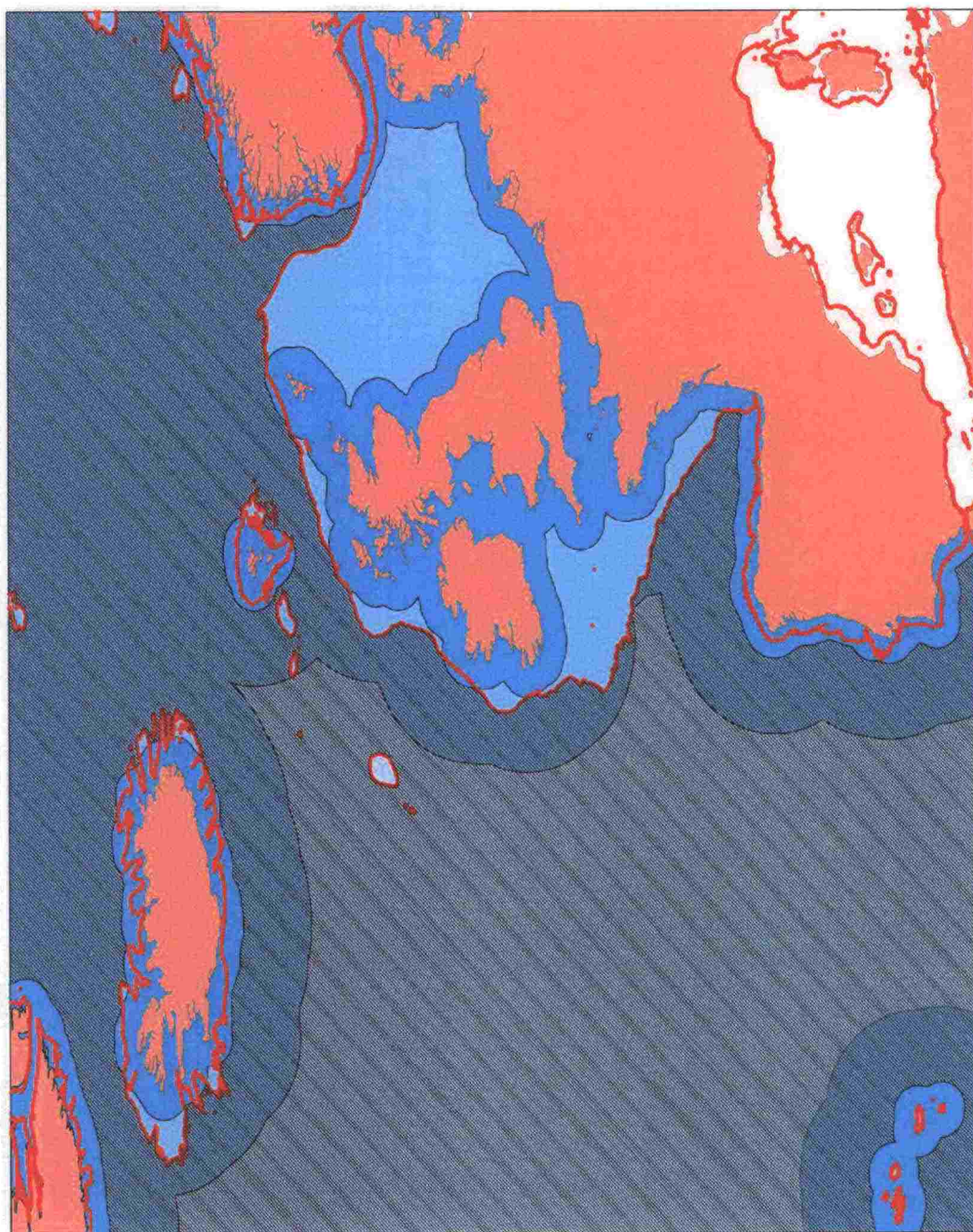
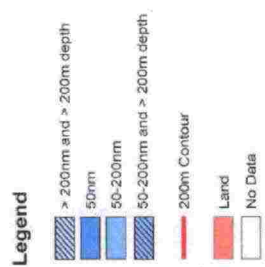
- niiden OSPAR:n ja Helsingin sopimusten sopijamaiden, jotka ovat myös IMO:n jäsenmaita*, sisäiset vedet ja aluevedet; rannikkovaltion hallintoalueelle kuuluvan alueveden viereiset ja ulkopuoliset meret kansainvälisen lainsäädännön mukaisesti; avomeret, mukaan lukien vesistön merenpohja ja jankko; sekä vedet, jotka ovat seuraavien rajojen sisäpuolella:

ne Atlantin ja Jäämeren sekä niiden lähimerten osat, mukaan lukien Itämeri, jotka sijaitsevat 36. pohjoisen leveysasteen pohjoispuolella sekä 42. läntisen pituusasteen ja 51. itäisen pituusasteen välissä, lukuun ottamatta Välimerta ja sen lähimeriä 36. pohjoisen leveysasteen ja 5° 36' läntisen pituuspiirin leikkauspisteeseen asti.

- se osa Atlantin valtamerestä, joka sijaitsee 59. pohjoisen leveysasteen pohjoispuolella sekä 44. läntisen pituusasteen ja 42. läntisen pituusasteen välissä.

4. Jokaisella näille alueille saapuvalla aluksella tulee olla painolastivesikäsi-
kirja joka on IMO:n painolastivesien käsittelystä ja painolastivesikäsi-
kirjan kehittä-
misestä säädetyn ohjeiston (G4) (IMO päätöslauselma MEPC.127(53)) mallin
mukainen.
5. Jokaisen näille vesille saapuvan aluksen tulisi pitää kirjaa kaikista painolastive-
siin liittyvistä toiminnoistaan.
6. Näille vesille saapuvien alusten tulisi vaihtaa painolastivesitankkinsa painolasti-
vesiä käsittelevässä sopimuksessa olevan D1 standardin mukaisesti vähintään
200 meripeninkulman päässä lähimmästä maa-alasta ja vähintään 200 m sy-
vyisessä vedessä. Tämä käsittää Atlantin ylittävät alukset tai OSPAR:n ja Hel-
singin sopimusten vaikutusalueille saapuvat alukset, jotka ovat tulleet Länsi-
Afrikan ohittavilta merireiteiltä. Ohjeet eivät koske Välimeren alueelta saapuvia
aluksia. Kartta näistä alueista on nähtävillä kuvassa 1.
7. Alusten tulee vaihtaa painolastivetensä (D1 standardin mukaisesti) vähintään
200 meripeninkulman päässä lähimmästä maa-alueesta sekä vähintään 200
metriä syvässä vedessä Koillis-Atlantilla, jolleivät ole sitä vielä tehneet. (Mikäli
tämä ei ole toiminnallisista syistä mahdollista, vaihto tulee suorittaa niin kau-
kana lähimmästä maa-alueesta kuin mahdollista sekä aina vähintään 50 meri-
peninkulman päässä lähimmästä maa-alueesta ja vähintään 200 m syvässä ve-
dessä.) Huomioitavaa on se, ettei mikään kohta Itämerellä täytä näitä vaati-
muksia. Kartta näistä alueista on nähtävillä kuvassa 1.
8. Itämeren alueella tai alle 200 meripeninkulman päässä Koillis-Atlantin rantavii-
vasta ei saa pestä painolastivesitankkeja ja siten päästää sedimenttejä veteen.

* OSPAR:n ja/tai Helsingin sopimusten sopijapuolet, jotka ovat myös IMO:n jäsen-
valtioita, koostuvat seuraavista maista: Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Islanti,
Latvia, Liettua, Luxemburg, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi,
Sveitsi, Tanska, Viro, Venäjä sekä Yhdistynyt kuningaskunta (Iso-Britannia ja Poh-
jois-Irlanti). EU:n komissio tukee tätä Ohjeistoa.

Kuva 1: Länsi- ja Pohjois-Euroopan kartta, josta käy ilmi 200 meripeninkulman ja 50 meripeninkulman rajat sekä 200 m syvyyskäyrät.

IMO:n painolastivesien käsittelystä ja painolastivesikäsi­kirjan kehittämisestä säädetyn ohjeiston (G4) (IMO päätöslauselma MEPC.127(53)) mukainen liite 1.

PAINOLASTIVESIKÄSIKIRJAN VAKIOMALLI

ESIPUHE

Painolastivesikäsi­kirjan tulee sisältää Sopimuksen B-1 säännön mukaiset tiedot.

Seuraavat tiedot tulee sisällyttää suunnitelmaan. Suunnitelman tulee olla laivakoh­tainen.

YLEISTÄ

Jokainen käsi­kirja tulee aloittaa sanamuodoilla, jotka heijastelevat sitä seuraavan tekstin sisältöä.

- 1 Käsi­kirja tulee kirjoittaa kansainvälisen painolastiveden ja sedimenttien käsittelyä koskevan sopimuksen B-1 säännössä mainittujen vaatimusten mukaisesti (Sopimus, 2004) sekä siihen liittyvän Ohjeiston mukaan.
- 2 Käsi­kirjan tarkoituksena on noudattaa painolastiveden ja sedimenttien käsittelystä laadittua sopimusta sekä Ohjeistoa painolastivesien käsittelystä ja käsi­kirjan kehittämisestä päätöslauselman MEPC 127(53) mukaisesti. Ne tarjoavat pe­rustoimintaohjeita laivan painolastiveden ja sedimenttien suunnitteluun ja käsittelyyn sekä listaavat noudatettavia turvallisuustoimenpiteitä.
- 3 Hallinto on hyväksynyt käsi­kirjan, eikä siihen saa tehdä muutoksia tai lisäyksiä ilman hallinnon etukäteishyväksyntää.
- 4 Valtuutettu viranomainen voi pyynnöstä tarkistaa käsi­kirjan.

**HUOM. Käsi­kirja tulee kirjoittaa sillä kielellä, jota miehistö työssään käyt­
tää. Jos se ei ole englanti, ranska tai espanja, käsi­kirjaan tulee sisällyttää
käännös jollekin näistä kielistä.**

LAIVAN TIEDOT

Vähintään seuraavat tiedot tulee sisällyttää käsi­kirjaan:

Laivan nimi

Lippu

Kotisatama

Bruttovetoisuus

IMO numero*

Pituus (BP)

Leveys

Kansainväliset tunnuskirjaimet

Syvimmät kulkusyvytydet painolastissa (normaaleissa ja myrskyisissä sää-
oloissa)

Laivan koko painolastivesitilavuus ilmoitettuna kuutiometreinä tai muuna ky-
seiselle laivalle asianmukaisena yksikkönä

Lyhyt kuvaus laivalla pääasiallisesti käytettävistä painolastiveden käsittelyme-
todeista, sekä

Painolastiveden käsittelystä vastaavan henkilön identifikaatio (virka-asema)

* IMO laivojen tunnusnumerointijärjestelmä päätöslauselman A.600(15) mukaisesti.

HAKEMISTO

Kappalekohtainen hakemisto tulee sisällyttää käsikirjaan.

TARKOITUS

*Lyhyt esittely laivan miehistöstä, selitykset painolastiveden käsittelyn tarpeellisu-
desta sekä täsmällisen pöytäkirjanpidon tärkeydestä.*

PAINOLASTIVESIJÄRJESTELMÄN PIIRUSTUKSET/SUUNNITELMAT

Painolastivesijärjestelmän piirustukset/suunnitelmat sisältävät esimerkiksi:

- 1) painolastivesitankkien järjestelyt
- 2) painolastiveden tilavuussuunnitelman
- 3) painolastiveden putkistot ja pumppausjärjestelyt, mukaan lukien ilma-
putket sekä luotausjärjestelyt
- 4) painolastivesipumppujen kapasiteetin
- 5) laivalla käytössä olevan painolastiveden hallintajärjestelmän sekä viit-
taukset laivalla säilytettäviin yksityiskohtaisiin toiminta- ja huolto-
oppaisiin
- 6) asennetut painolastiveden käsittelyjärjestelmät
- 7) luonnokset laivasta ja sen profiilin tai kaavamaiset piirustukset paino-
lastivesijärjestelyistä

PAINOLASTIVESIJÄRJESTELMÄN KUVAUS

Painolastivesijärjestelmän kuvaus

PAINOLASTIVESINÄYTTEIDEN OTTOKOHDAT

Listat ja/tai kaaviot näytteenottopisteistä sekä putkistojen ja painolastivesitankkien luoksepääsykohdat.

Huomaa, että painolastivesinäytteiden ottaminen kuuluu pääasiassa asianmukaiselle viranomaiselle ja on epätodennäköistä, että miehistön jäsenten tarvitsee ottaa näytteitä. Jos näin käy, se tapahtuu erityisestä pyynnöstä ja asianmukaisen viranomaisen valvonnassa.

PAINOLASTIVESIJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖ

Yksityiskohtainen kuvaus painolastivesijärjestelmän käytöstä laivalla.

Tiedot yleisistä painolastivesijärjestelmän varotoimenpiteistä.

LAIVAN JA MIEHISTÖN TURVALLISUUS

Yksityiskohtaiset tiedot käytössä olevan painolastivesijärjestelmän erityisistä turvallisuusnäkökulmista.

TOIMINTA- JA TURVALLISUUSRAJOITUKSET

Yksityiskohtaiset tiedot erityisistä toiminta- ja turvallisuusrajoituksista painolastiveden käsittelyjärjestelmässä, jotka vaikuttavat laivaan sekä sen miehistöön sekä tiedot toimenpiteistä, jotka takaavat turvallisen tankkiin astumisen.

KUVAUS LAIVALLA KÄYTÖSSÄ OLEVISTA PAINOLASTIVEDEN HALLINTAMETODEISTA SEKÄ SEDIMENTTITARKKAILUSTA

Yksityiskohtaiset tiedot sekä vaihe-vaiheelta etenevät toimintaohjeet laivalla käytettävistä painolastiveden hallintamenetelmistä ja sedimenttitarkkailusta.

SEDIMENTTIEN LÄJITYSTOIMENPITEET

Sedimenttien meri- ja maaläjitystoimenpiteet

KOMMUNIKAATIOMENETELMÄT

Yksityiskohtaiset tiedot siitä, miten painolastiveden poistaminen rannikkovaltion vesillä on järjestetty.

PAINOLASTIVESIJÄRJESTELMÄSTÄ VASTAAVAN HENKILÖN TEHTÄVÄT

Hahmotelma nimetyn henkilön tehtävistä.

PÖYTÄKIRJAN PITÄMISEN VAATIMUKSET

Sopimuksen mukaiset yksityiskohtaiset tiedot pöytäkirjan pitämiseen liittyvistä vaatimuksista.

MIEHISTÖN KOULUTUS JA PEREHDYTTÄMINEN

Tiedot miehistön koulutus- ja perehdyttämisehdoista.

ERIVAPAUDET

Tiedot kaikista laivalle myönnettyistä erivapauksista säännön A-4 nojalla.

VIRANOMAISEN HYVÄKSYNTÄ

Tiedot käsikirjan hyväksyvistä viranomaisista sekä virallinen leima.